Slimme looplijnen voor mens en dier

Als voorbereiding op het afschaffen van het melkquotum gingen Steven en Isabelle Van der Looven hun koeien fokken op melkproductie en bouwden ze nieuwe stallen. Intussen zijn ze op het punt dat ze verder groeien niet meer nodig vinden. Het is nu tijd voor de puntjes op de i.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Het dak van de nieuwe stal van Van der Looven in Nazareth blinkt in de zon en de koeien staan tevreden aan het voerhek. Toen Steven (39) en Isabelle (34) Van der Looven-Baeckelandt in 2005 als zesde generatie in maatschap kwamen met Stevens ouders, was er niet veel groei mogelijk door het melkquotum van 800.000 liter. Isabelle ging buitenshuis werken en om naast de 120 melkkoeien toch een stap te zetten, bouwden ze een kleine stal voor wat Belgisch witblauw vleesvee.
Toen duidelijk werd dat het quotum zou worden afgeschaft, werkte de familie hiernaartoe met een nieuw fokdoel. Hierin moest veel aandacht komen voor melkproductie, zodat het bedrijf goed voorbereid het quotumloze tijdperk in kon. Volgens Steven en Isabelle konden ze tien jaar lang met een lage kostprijs melken door de manier waarop Stevens ouders het bedrijf hadden uitgebouwd. ‘Dankzij hen konden we in alle rust onszelf en de veestapel klaarmaken voor de bouw van de nieuwe stallen.’

Comfort en slimme looplijnen

Nadat de grenzen door melkquotum waren weggevallen, botsten Steven en Isabelle tegen de grenzen van de oude melkveestal op. ‘Het was een lage en donkere stal met te krappe ligboxen en weinig ruimte voor koeverkeer. Dan kun je nog zulke goede koeien hebben, maar dan haal je het potentieel er niet uit’, volgens Steven.
In 2013 namen ze het bedrijf helemaal over en kwam Isabelle fulltime in het bedrijf. Vervolgens kwamen in

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaren	**Steven en Isabelle Van der Looven-Baekelandt**
kinderen	**Thor (11), Lars (10) en Ella (6)**
grondgebruik	**85 ha, waarvan 50 gras en 35 mais**
aantal koeien	**220, inclusief droge koeien**
aantal stuks jongvee	**150**
tussenkalftijd	**388 dagen**
rollend jaargemiddelde	**10.305 4,42 3,46**

2014 de eerste bouwplannen op tafel voor een stal voor 220 koeien en kalveropfok. Bij het ontwerp kregen drie punten de meeste aandacht: bovenaan stond arbeidsefficientie, daarop volgden koecomfort en slimme looplijnen, zowel voor henzelf als voor de koeien. Zo kozen ze voor een 2 x 16 zij-aan-zijmelkstal, waarin één persoon het melken rond kan zetten. Voor koecomfort installeerden ze zes rijen diepstrooiselboxen en een aparte stal voor close-up-koeien. 'Wat betreft looplijnen hebben we bewuste keuzes gemaakt over de plaats van de stallen ten opzichte van ons huis. Zo staan de koeien die moeten kalven, het dichtst bij huis, zodat we er vaak doorheen lopen en snel in de buurt kunnen zijn', licht Isabelle toe. Na de bouw van de melkveestal en de stal voor close-up- en jongvee volgden nog nieuwe sleufsilo's. Later dit jaar wordt de bouw afgesloten met een opslagloods voor grondstoffen. 'Al dat bouwen kost veel tijd en moeite, maar we zijn heel blij met de nieuwe gebouwen. De koeien zijn veel gezonder en produceren beter', vertelt Steven. De goede prestaties zijn volgens hen te danken aan de nieuwe stallen en de nieuwe indeling van de rest van het bedrijf. 'Droge koeien hielden we in dezelfde stal als de melkkoeien, maar nu gaan ze naar wat voorheen de stal voor vleesvee was. Hier horen ze de melkstal niet meer en zo geraken ze veel makkelijker van de melk', vertelt Isabelle. Een paar weken voor afkalven verhuizen de droge koeien naar de afkalfstal. In die stal kunnen de koeien makkelijk worden afgezonderd in het afkalfhok.

Ziektevrije kalveropfok

Aan de overzijde van de droge koeien staat het jongvee. 'Zodra het kalf er is en de koe een afkalfdrank van lauw water met mineralen heeft gedronken, kan het kalf meteen oversteken. Dat scheelt veel gedoe en zorg', vertelt Steven. Na het afkalven komen de koeien in twee verschillende groepen. 'In de stal hebben we een groep vaarzen en een groep met meerdere lactaties. In de vaarzengroep is voor elk dier een ligplaats en vreetplaats beschikbaar, zodat ze niet hoeven te concurreren met de andere koeien. Zo komen ook alle vaarzen goed mee.' In de nieuwe kalverstal worden de kalveren met een soort garagedeuren afgesloten van de koeien. Hierachter mogen geen handelaren of andere mensen van buitenaf komen, om zo te voorkomen dat er ziektes binnenkomen. Daarnaast staan de kalveren in een klimaatgestuurde omgeving. 'Sinds we dit systeem hebben, zijn de

Foto links: de diepstrooiselboxen zijn gevuld met stro en kalk

Foto rechts: de kalveren blijven vier maanden in groepshokken, voor ze naar de roosters verhuizen

kalveren veel gezonder. We hebben al bijna geen zieke kalveren meer gehad en dat scheelt enorm veel werk. Als je bedrijf groeit, is arbeidsgemak erg belangrijk', zegt Isabelle.
In dit deel van de stal komen de kalveren eerst in verrijdbare eenlingboxjes. De kalveren die niet blijven, worden vlak voor verkoop met hokje en al naar een ander gebouw gereden, waar wel handelaren mogen komen. De kalveren die ze wel aanhouden, komen in een groepshok. 'In de groepshokken blijven ze zo vier maanden. We zijn van mening dat je ze niet te snel de roosters op moet sturen en zoveel mogelijk in deze omgeving moet laten groeien', vertelt Steven. 'Verhuizen is toch een stressmoment dat ten koste gaat van de groei.'

Arbeidsefficiënt voeren

De kalveren in de groepshokken krijgen naast kunstmelk een mengsel van brok, stro en melasse, dat Steven en Isabelle voorgemengd in dozen aankopen. 'Het is niet goedkoop, maar zelf mengen is meer werk en de kalveren doen het goed', vertellen ze. 'Op termijn willen we het wel zelf mengen, maar tot die tijd voldoet dit ons het best. De hele kalveropfok gaat nu goed. De kalveren zijn veel beter ontwikkeld dan we vroeger zagen en dat zie je ook terug als ze eenmaal aan de melk geraken.'
Eenmaal aan de melk krijgen alle dieren hetzelfde rantsoen. Dit is een tmr voor 35 liter melk, bestaande uit 10 kilo mais en 5 kilo graskuil. Verder bevat het mengsel perspulp, bierbostel en een aantal andere krachtvoerachtige producten en mineralen. Bij de koeien wordt dit aangevuld met brok in de krachtvoerautomaat. Het ruwvoer wordt opgeslagen in sleufsilo's: twee voor maiskuil, twee voor graskuil en een voor perspulp. 'De sleufsilo's hebben we ook nieuw aangelegd, om zo de kwaliteit van het voer te verhogen, maar ook de arbeidsefficiëntie gaat erop vooruit nu alles bij elkaar ligt', legt Steven uit. 'En later dit jaar bouwen we een grondstoffenloods, waar we soja, koolzaad, mineralen en andere producten kunnen opslaan. Zo kunnen we op één centrale plaats laden en grotere hoeveelheden voer aankopen, wat het ook goedkoper maakt.'

Het bedrijf is de afgelopen jaren op eigen kracht gegroeid naar 220 koeien. 'We gebruikten veel proefstieren, die waren goed en niet duur. Maar nu we op het goede aantal dieren zitten, is er ruimte om meer te selecteren en ook betere stieren in te zetten.'

Onmiskenbare holsteinbloedvoering

In het quotumtijdperk was er nauwelijks aandacht voor melkproductie binnen de fokkerij en had het bedrijf voornamelijk koeien van het dubbeldoelras Oost-Vlaams witrood. Inmiddels heeft de veestapel al een tiental jaren een onmiskenbare holsteinbloedvoering. Hierbij werd eerst nog voor roodbont gekozen, maar in een aantal jaar tijd is de veestapel overwegend zwartbont geworden.
'Stieren selecteren we op NVI en Inet om de melkproductie eronder te houden, maar we letten ook op secundaire kenmerken als vruchtbaarheid en uiergezondheid', vertelt Steven. 'Exterieur is ook belangrijk om in de gaten te houden, zo geven we echt niet toe op kruisbreedte en kruisligging. Maar exterieur is niet het meest belangrijk. Je kunt wel één koe hebben die eruit springt met exterieur, maar als de rest van het vee niet goed presteert, word je als boer echt niet gelukkig.'
Stevens interesse voor zwartbonte holsteinstieren was al eerder aangewakkerd. 'Ik weet nog dat ik in 2002 naar een beurs in Rennes ging. Daar zag ik nakomelingen van Jocko Besne en dacht: die ga ik gebruiken, zulk jongvee wil ik ook.' Niet alleen Jocko Besne deed het goed, ook Mascol hebben ze veel ingezet. 'Mascol was ook een goede stier die aan de basis heeft gelegen van de huidige kudde. Van hem hebben we nog veel koeien lopen. Zelfs bij het jongvee lopen er nog een aantal dochters, ook een beetje uit nostalgie en voorliefde voor die stier.'
Andere stieren waar Steven erg blij mee is, zijn G-Force, Atlantic, Balisto en Rubicon.
Niet alle koeien worden met een holsteinstier geïnsemineerd, alleen de beste 50 procent. Welke dieren gebruikt worden om mee door te fokken, bepalen ze met HerdOptimizer. Dit programma van CRV verwerkt de uitslag van merkertesten en geeft op basis van die genoomfokwaarden aan welke dieren het beste in het fokdoel passen.

In 2016 namen Steven en Isabelle de nieuwe stallen in gebruik

Om vaarzen goed mee te laten komen, staan zij de eerste lactatie apart van de oudere koeien

Ook bij de kalveren gebruiken ze merkerselectie en HerdOptimizer. Op het ondereind van de veestapel zetten ze Belgisch witblauw in op zowel het jongvee als het melkvee. Volgens Steven levert deze manier van fokken het meeste resultaat op. ‘Goede stieren worden alleen ingezet op de dieren met de meeste potentie. En we zien nog steeds genoeg vooruitgang in de veestapel, dus ons fokdoel hoeven we nog niet aan te passen.’

Efficiënt werken met planning

In korte tijd is het bedrijf flink gegroeid in omvang, wat ook zijn weerslag heeft op de hoeveelheid werk die er verzet moet worden. Om dit in goede banen te leiden hebben Steven en Isabelle sinds de bouw een deeltijdmedewerker in dienst. ‘Nick kwam hier helpen om het werk op te vangen dat bleef liggen tijdens de bouw, maar hij is hier nog steeds vijftien uur per week’, vertelt Isabelle.

Om de werkuren van Isabelle, Steven en Nick zo efficient mogelijk in te delen, wordt elke week een uitgebreide werkplanning gemaakt. ‘Elke dag heeft een bepaalde taak, zoals op maandag klauwen behandelen en op vrijdag boxen instrooien. We schrijven ook op welk materiaal we nodig hebben, zodat niemand tegelijkertijd bijvoorbeeld de shovel nodig heeft. Zo kunnen we het machinepark beperken en optimaal benutten’, legt Isabelle uit. ‘Je moet de planning wel samen maken en natuurlijk rekening houden met het gezin, zodat alles goed op elkaar is afgestemd. En zet er niet onmogelijk veel op, dat red je niet. We doen het nu een jaar of twee en het werkt heel prettig. Iedereen weet duidelijk waar hij of zij aan toe is en zo voorkom je ook problemen.’

Volgens Steven en Isabelle is het bedrijf nu in balans wat betreft arbeid en hoeveelheid dieren. Verder groeien zien ze dan ook niet zitten. ‘In 2005 droomden we ervan om ooit een miljoen liter te melken en die droom hebben we al lang en breed bereikt. Maar dat wil niet zeggen dat we klaar zijn. Groei hoeft van ons niet in aantal, maar we willen de stijging in melkproductie wel doorzetten’, zegt Isabelle. Steven voegt er nog aan toe: ‘We zijn blij met hoe het nu gaat, maar er zijn altijd stappen te zetten om nog beter te worden. Zo richten we ons nu op zoveel mogelijk kilo’s vet en eiwit per koeplaats.’ |

Staldetails in fotoserie

Bekijk online meer foto’s van het bedrijf van Steven en Isabelle Van der Looven

Foto en film op **veeteelt.nl**